

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Förslag till Europaparlamentets och rådets beslut om inrättande av ett europeiskt forum för att förbättra samarbetet när det gäller att förebygga och motverka odeklarerat arbete

COM(2014) 221 final – 2014/0124 (COD)

(2014/C 458/08)

Föredragande: **Stefano Palmieri**

Medföredragande: **Ana Bontea**

Den 16 april 2014 och den 29 april 2014 beslutade Europaparlamentet respektive rådet att i enlighet med artiklarna 153.2 a och 304 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om

”Förslag till Europaparlamentets och rådets beslut om inrättande av ett europeiskt forum för att förbättra samarbetet när det gäller att förebygga och motverka odeklarerat arbete”

COM(2014) 221 final – 2014/0124 (COD).

Facksektionen för sysselsättning, sociala frågor och medborgarna, som svarat för kommitténs beredning av ärendet, antog sitt yttrande den 27 augusti 2014.

Vid sin 501:a plenarsession den 10–11 september 2014 (sammanträdet den 10 september) antog Europeiska ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 172 röster för, 88 röster emot och 22 nedlagda röster.

1. Slutsatser och rekommendationer

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs (EESK) ståndpunkt

1.1 EESK anser att problemet med odeklarerat arbete, som omfattar alla medlemsstater i olika omfattning, tenderar att äventyra de europeiska idealen om laglighet, trygghet, solidaritet, social rättvisa och skatterättvisa, fri konkurrens på marknaderna och fri rörlighet för arbetstagare inom EU.

1.2 Kommittén anser att den kamp mot svart eller odeklarerat arbete som förs med hjälp av lämpliga förebyggande åtgärder samt kontroll- och bekämpningsinsatser utgör ett grundläggande strategiskt val för att kunna förvandla odeklarerat arbete till deklarerat arbete och säkerställa att EU:s ekonomiska och sociala system kan återhämta sig, i enlighet med prioriteringar och riktlinjer i Europa 2020-strategin.

1.3 Kommittén ställer sig positiv till förslaget om att inrätta ett europeiskt forum för att förstärka samarbetet i kampen mot odeklarerat arbete. Det förslaget är i linje med diverse uttalanden i vilka Europaparlamentet, rådet och även EESK på senare år har framhållit vikten av att utforma en samordnad strategi på europeisk nivå för att skapa sysselsättning, för att gynna smart och hållbar tillväxt för alla till förmån för social delaktighet samt för att förbättra samarbetet och motverka odeklarerat arbete och på så sätt fylla ett tomrum på EU-nivå, eftersom odeklarerat arbete hittills har behandlats på skilda sätt och utan tillräcklig samordning.

1.4 Vi välkomnar förslaget om att inrätta ett europeiskt forum med obligatoriskt deltagande för medlemsstaterna och anser att ett gemensamt och samordnat deltagande från alla EU-medlemsstater skulle göra det möjligt att ta itu med de gränsöverskridande aspekterna och de problem som hänger samman med närvaron av odeklarerad arbetskraft som kommer från tredjeländer och som befinner sig i en irreguljär arbetssituation.

1.5 Även om vi inser att odeklarerat arbete och falskdeklarerat egenföretagande (eller falskt egenföretagande) är två skilda begrepp, anser vi att det är korrekt att räkna in falskt egenföretagande bland de former av odeklarerat arbete som ska förebyggas, avrådas och motverkas av forumet på grund av de negativa konsekvenser som det medför i) för arbetstagarnas rättigheter och säkerhet, ii) för den normala fria konkurrensen på marknaderna och iii) för arbetskraftens fria rörlighet inom EU.

1.5.1 Vi önskar att forumets arbete genom en utvärdering av erfarenheterna i de olika medlemsstaterna – och med respekt för de nationella bestämmelserna och nationell praxis – med hjälp av en definition av falskt egenföretagande ska resultera i en effektiv strategi för att motverka fenomenet.

1.6 Vi instämmer helt i forumets uppdrag och uppgifter men anser att behörigheten kan utvidgas till att omfatta möjligheten att utfärda rekommendationer till lagstiftning, både på EU-nivå och på nationell nivå, som ska säkerställa genomförandet av en effektivare strategi (t.ex. förslag på ett mer omfattande gränsöverskridande tillsynssamarbete när det gäller övervakning och bekämpning).

1.7 När medlemsstaterna utser de nationella kontaktpunkterna bör det vara obligatoriskt att involvera arbetsmarknadsparterna och bjuda in de organisationer som företräder det civila samhället, som tack vare att de har utvecklat en särskild kunskap om odeklarerat arbete kan ge ett effektivt mervärde till strategin för att motverka det fenomenet.

1.7.1 Det europeiska forumets möten bör lämpligen föregås av förberedande möten eller informationsmöten, med vars hjälp man kan sprida resultaten av forumets arbete (och även säkerställa fullständig insyn i dess verksamhet).

1.8 Insatserna för att förebygga och motverka odeklarerat arbete bör kombineras med olika instrument som backar upp kontroller och påföljder med åtgärder för smart lagstiftning. Syftet är att garantera en stabil och förutsägbar rättslig ram, som kan leda till lägre kostnader för tillämpningen av reglerna och därmed undvika överdriven arbetsbeskattning samt gynna effektiva metoder. Tanken är att uppmuntra arbetsgivare att deklarerat arbete och följa lagen, bl.a. genom skatteincitament och förenklade system avseende beskattning och sociala avgifter, och att införa skattelättnader som incitament för att övergå från odeklarerat till deklarerat arbete.

1.9 När det gäller den strategi som EU har utformat för att motverka odeklarerat arbete har EESK under de år som gått fortlopande arbetat för att främja och stimulera gemensamma instrument samt gemensam politik och bästa praxis för kampen mot odeklarerat arbete. Kommittén har tagit sig an såväl ekonomiska faktorer som den kulturella och sociala kontexten. Av denna anledning förväntar vi oss att EESK:s roll ska erkännas officiellt vid genomförandet av forumet och att kommittén sålunda skrivs in bland forumets observatörer.

1.10 Vi anser att det civila samhällets deltagande bör förstärkas när det gäller att öka allmänhetens medvetenhet, framför allt genom en gemensam insats från EESK och de nationella ekonomiska och sociala råden inom ramen för den verksamhet som bedrivits i styrkommittén för Europa 2020 och andra organ inom EESK.

1.11 Vi vill att den roll som spelas av följande organ ska erkännas inom forumet:

- Eurostat, när det gäller att ta fram beräkningar som gör det möjligt att uppskatta den svarta ekonomins och det odeklarerade arbetets omfattning och dynamik i EU.
- Eurofound, när det gäller att tillhandahålla en interaktiv databank med bästa praxis för åtgärder för att motverka odeklarerat arbete på EU-nivå.
- OECD, när det gäller att tillhandahålla tekniskt stöd för att förstå fenomenet.

1.12 Forumet bör utrustas med ett system för övervakning och utvärdering med hjälp av "ad hoc-indikatorer" och externa utvärderare som inte kommer från kommissionen.

2. Odeklarerat arbete i Europeiska unionen

2.1 På EU-nivå definieras odeklarerat arbete som "varje betald verksamhet som till sin art inte är lagstridig men som inte anmälts till myndigheterna, med beaktande av de skillnader som förekommer i medlemsstaternas kontrollsystem" ⁽¹⁾. Ett närliggande fenomen är falskdeklarerat arbete eller falskt egenföretagande, som uppstår när en arbetstagare formellt deklarerar som egenföretagare på grundval av ett tjänsteavtal men det arbete han eller hon utför uppfyller alla kriterier för ett anställningsförhållande enligt nationell lagstiftning och praxis ⁽²⁾.

⁽¹⁾ COM(2007) 628.

⁽²⁾ COM(2014) 221 final.

2.2 Odeklarerat arbete och falskdeklarerat egenföretagande är två olika aspekter av en företeelse som har negativa återverkningar på arbetstagarnas rättigheter och garantier, den normala konkurrensen på den fria marknaden och den fria rörligheten för arbetstagare inom EU. Det är helt följdriktigt att räkna in falskt egenföretagande bland de former av odeklarerat arbete som ska motverkas av forumet, eftersom det rör sig om olika former av oegentligheter som är på väg att expandera i samband med att odeklarerat arbete sprids inom tjänstesektorn och som berövar arbetstagarna deras rättigheter och garantier på liknande sätt som odeklarerat arbete⁽³⁾.

2.2.1 Som EESK redan har framhållit⁽⁴⁾ finns det för närvarande ingen entydig definition av egenföretagande på europeisk nivå. Därför hänvisar varje behörig myndighet till det nationella regelverket, vilket gör det svårare att genomföra en strategi för att motverka fenomenet falskdeklarerat egenföretagande på EU-nivå, särskilt i samband med gränsöverskridande arbete.

2.2.2 Mot denna bakgrund har EESK redan uppmanat till att genomföra en utvärdering av de olika medlemsstaternas erfarenheter i syfte att ta fram en rad slutsatser och utfärda rekommendationer för en effektiv strategi för att motverka falskt eller falskdeklarerat egenföretagande. I yttrandet om "Missbruk av status som egenföretagare"⁽⁵⁾ betonade EESK behovet av att införa en tillförlitlig reglering genom att definiera falskt egenföretagande i syfte att skydda äkta egenföretagare och mikroföretag mot riskerna med illojal konkurrens på marknaderna.

2.2.2.1 Denna ståndpunkt överensstämmer med EU-domstolens rättspraxis, där den för att säkerställa normala marknadsförhållanden och den fria rörligheten för arbetstagare ger riktlinjer för en allmän definition av arbetstagare och egenföretagare med hjälp av standarder i syfte att säkerställa enhetlig tillämpning av fördragets bestämmelser⁽⁶⁾, samtidigt som medlemsstaternas ansvar för att utarbeta en definition av dessa begrepp betonas.

2.2.2.2 EESK anser att man på detta sätt ytterligare skulle förbättra egenföretagandets sociala och ekonomiska roll, eftersom endast äkta egenföretagare skulle ingå i denna kategori. Därmed skulle man respektera egenföretagares rättsliga status så att alla fritt kan välja att utöva sitt yrke självständigt. På detta område begränsar sig kommittén till att ge råd till medlemsstaterna genom att föreslå bästa praxis.

2.3 Odeklarerat arbete eller falskdeklarerat arbete är ett mångskiftande och komplicerat fenomen som omfattar många olika kategorier av yrkesverksamma: arbetstagare som inte täcks av det sociala trygghetssystemet eller som saknar avtal eller delvis betalas svart, familjearbetskraft, arbetstagare som inte deklarerar ett andra arbete, egenföretagare som väljer att inte regularisera sin verksamhet, falska egenföretagare, irreguljära invandrare som utför odeklarerat arbete samt arbetstagare från tredjeländer som är verksamma som underleverantörer till EU:s medlemsstater utan att omfattas av minimistandarder för arbete med anständiga villkor⁽⁷⁾. Denna mångfald gör det svårt att hantera problemet och kräver särskilda strategier.

2.4 Problemet med odeklarerat arbete omfattar alla medlemsstater och går stick i stäv med de europeiska idealen om laglighet, trygghet, solidaritet, social rättvisa och rättvis beskattning, fri konkurrens på marknaderna och fri rörlighet för arbetstagare inom EU.

2.4.1 Man måste på allvar motverka odeklarerat arbete, eftersom denna företeelse får en mängd konsekvenser för såväl företag och deras arbetstagare som den offentliga budgeten:

— Konkurrensen mellan företagen snedvrids på grund av illojal konkurrens mellan de företag som respekterar reglerna och de som inte gör det. Detta innebär att vissa företag kan stanna kvar på marknaden trots att de annars förmodligen inte skulle finnas där. Dessutom skapas en dynamik som leder till ineffektivitet, där företagen inte växer eftersom de vill stanna kvar i den svarta ekonomin och eftersom de inte har tillgång till krediter och inte heller kan få tillgång till de möjligheter som offentliga upphandlingar erbjuder.

⁽³⁾ Europaparlamentet (2013): *Social protection rights of economically dependent self-employed workers*. Study; Floren, B. (2013), *Fake Self-employment in the EU – A comparison between the Netherlands and the UK*, Tilburg University.

⁽⁴⁾ CES2063-2012_00_00_TRA_PA.

⁽⁵⁾ EUT C 161, 6.6.2013, s. 14–19.

⁽⁶⁾ Som framhålls av Floren, B. (2013), a.a., definierar EU-domstolen i sin dom av den 3 juli 1986 i mål C-66/85, Lawrie-Blum mot Land Baden-Württemberg, en arbetstagare som "en person som under en viss tid, till förmån för någon annan och enligt dennes anvisningar, utför tjänster i utbyte mot vilka denne erhåller ersättning". Eftersom denna definition upprepas i domstolens nyare avgöranden (förenade mål C-22/08 och C-23/08, Athanasios Vatsouras och Josif Koupatantze mot Arbeitsgemeinschaft (ARGE) Nürnberg 900 samt mål C-268/99, Jany m.fl. av den 20 november 2001) fastställer den underförstått förutsättningarna för att också – enligt uteslutningsprincipen – kunna definiera egenföretagande. Till stöd för detta fastställer EU-domstolen uttryckligen i ovannämnda mål C-268/99 att "En person som utövar verksamhet utan att vara i underordnad ställning [...] ska anses utöva verksamhet som egenföretagare".

⁽⁷⁾ Europeiska kommissionen (2014), *Undeclared work in the EU*. Special Eurobarometer 402; A.T. Kearney, VISA, Schneider, F., (2013) *The Shadow Economy in Europe*.

- För arbetstagarna betyder detta osäkra villkor i fråga om fysisk säkerhet, inkomst, anställningstrygghet och social trygghet, med negativa konsekvenser inte bara från etisk synpunkt (vad gäller arbetstagarnas värdighet) utan också med avseende på yrkeskompetensen, eftersom de inte får någon fortbildning eller omskolning och eftersom produktionsprocesser och produkter inte uppdateras.
- De offentliga finanserna blir av med resurser, vilket innebär att skatteintäkter och sociala avgifter minskar (*skatteflyktan* blir större), och fördelningen av kostnaderna för de offentliga tjänsterna och välfärdssystemen blir orättvis (*snålskjuts*).

2.4.2 För närvarande förekommer odeklarerat arbete inom EU i olika omfattning inom olika sektorer: jordbruk, byggsektorn, hantverksverksamhet (textil, beklädnad, skor osv.), detaljhandeln, hotell- och restaurangbranschen, underhåll och reparation, vård och omsorg samt hushållsnära tjänster⁽⁸⁾.

2.5 Beräkningarna av det odeklarerade arbetets omfattning varierar mycket, och den statistiska kvantifieringen på EU-nivå blir därför komplicerad. De befintliga resultaten, inklusive de senaste undersökningarna⁽⁹⁾, bekräftar den svagheten. Denna brist på genomskinlighet har helt klart direkta följder för kapaciteten att genomföra effektiva insatser som kräver riktade åtgärder för olika sektorer.

2.5.1 I en av de senaste undersökningarna från Eurofound angav 18,6 % av undersökningsdeltagarna i EU-27 att de hade utfört odeklarerat arbete 2008⁽¹⁰⁾. Av dessa var 31,3 % arbetstagare som delvis betalades i kontanter som inte deklarerades av arbetsgivaren (normalt ca en fjärdedel av lönen), 14,4 % arbetstagare som utförde helt odeklarerat arbete, 14,4 % odeklarerade egenföretagare, och 39,7 % utförde tjänster mot kontantbetalning för familjemedlemmar, vänner, sociala kontakter osv. I den senaste Eurobarometerundersökningen⁽¹¹⁾ från 2013⁽¹²⁾ uppgav bara 4 % att de hade utfört odeklarerat arbete. Men 11 % medgav att de under det senaste året hade köpt varor eller tjänster som de på goda grunder ansåg hade producerats genom odeklarerat arbete. Skillnaderna är stora inom EU⁽¹³⁾.

2.5.2 För närvarande finns det ingen säker information om utvecklingen av det odeklarerade arbetet under krisen. Det finns risk för att det ökar inom de sektorer och typer av jobb där det redan förekommer, och att det sprider sig till andra (t. ex. till följd av utvecklingen av ny informations- och kommunikationsteknik)⁽¹⁴⁾.

2.6 Globaliseringen och de sociala och demografiska förändringarna skapar också ökat utrymme för den svarta ekonomin och odeklarerat arbete. Därför måste också politiken för att motverka dessa företeelser utvecklas och anpassas. I det avseendet är de enskilda ländernas kapacitet utan tvivel begränsad. Detta är särskilt tydligt i transnationella aspekter av odeklarerat arbete.

2.7 Att irreguljära invandrare är involverade i odeklarerat arbete är ett allvarligt problem som måste tacklas inom den övergripande strategin för bekämpning av irreguljär invandring. För ett flertal irreguljära invandrare är odeklarerat arbete ett nödvändigt villkor som ett led i en överlevnadsstrategi, samtidigt som det kan fungera som en dragkraft för irreguljär invandring.

3. Allmänna kommentarer

3.1 Beslutet att inrätta ett europeiskt forum är resultatet av en lång process för att komma till insikt om problemets allvar och av noggranna förberedelser från de större EU-institutionernas sida⁽¹⁵⁾.

3.2 Förslaget att göra det obligatoriskt för medlemsstaterna att medverka i det europeiska forumet är ett följdriktigt EU-initiativ, eftersom odeklarerat arbete i dag är ett problem av gemensam art som rör alla medlemsstater, om än i olika utsträckning.

⁽⁸⁾ Europeiska kommissionen (2014), a.a.; Europeiska kommissionen (2013), *Employment and Social Development in Europe*; Hazans, Mihails (2011), *Informal Workers across Europe: Evidence from 30 European Countries*, World Bank; Koettl, Johannes; Packard, Truman; Montenegro, Claudio E. (2012), *In From the Shadow: Integrating Europe's Informal Labor*, Washington, DC: World Bank.

⁽⁹⁾ Se framför allt Eurofound (2013), *Tackling undeclared work in 27 European Union Member States and Norway Approaches and measures since 2008*; Eurofound (2013) [b] *Tackling undeclared work in Croatia and four EU candidate countries*; Special Eurobarometer 402, *Undeclared work in the European Union*, mars 2014.

⁽¹⁰⁾ Eurofound (2013) [b].

⁽¹¹⁾ Alla uppgifter har hämtats från direkta undersökningar baserade på personliga intervjuer med invånare i EU. Det betyder att medvetenhet, nationella definitioner, öppenhet när det gäller odeklarerat arbete och förtroende för intervjuaren är viktiga faktorer för att deltagarna ska kunna uppge att de har utfört eller låtit utföra odeklarerat arbete.

⁽¹²⁾ Special Eurobarometer 402, *Undeclared work in the European Union*, 2013.
http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_402_en.pdf

⁽¹³⁾ COM(2014) 221 final.

⁽¹⁴⁾ Europeiska kommissionen, 2013, a.a.

⁽¹⁵⁾ Se följande dokument: COM(2010) 2020, COM(2012) 173, rådets beslut 2010/707/EU av den 21 oktober 2010, Europaparlamentets resolution av den 14 januari 2014, 2013/2112(INI)-14.1.2014.

3.2.1 Betydelsen av detta forum för samarbete mellan medlemsstaterna förstärks också av kravet på att se till att de europeiska idealen om solidaritet och social rättvisa, fri konkurrens på marknaderna och de grundläggande principerna om fri rörlighet för arbetstagare inom EU respekteras och tillämpas i praktiken, samt av gränsöverskridande aspekter på odeklarerat arbete och av utmaningarna i samband med arbetskraftens rörlighet.

3.2.2 Forumet ska säkerställa en bättre samordning mellan de olika kommittéer och arbetsgrupper som finns i medlemsstaterna och på så sätt fylla ett tomrum på EU-nivå, där odeklarerat arbete hittills har behandlats på skilda sätt och utan tillräcklig samordning.

3.2.3 Det är mycket viktigt med gemensam och samordnad medverkan av alla EU-medlemsstater för att förstärka åtagandet att motverka de olika formerna av irreguljärt arbete (inklusive falskt egenföretagande), samt för att gripa sig an de gränsöverskridande aspekterna och de problem som hänger samman med närvaron av odeklarerad arbetskraft som kommer från tredjeländer och som befinner sig i en irreguljär arbetssituation.

3.3 EESK ser positivt på att förslaget om det europeiska forumet respekterar och måste fortsätta att respektera EU:s subsidiaritets- och proportionalitetsprinciper fullt ut.

3.3.1 Åtgärderna för att förebygga och motverka odeklarerat arbete ligger fortfarande inom medlemsstaternas behörighetsområde. Icke-straffrättsliga påföljder (administrativa och övriga) och straffrättsliga påföljder fastställs på grundval av legalitetsprincipen, med hänsyn tagen till det förfarande och de rättsakter som gäller i varje medlemsstat.

3.4 Kampen mot irreguljärt arbete utgör ett grundläggande strategiskt val för EU. En sådan strategi gör det möjligt att förvandla irreguljärt arbete till deklarerat arbete, vilket är en mycket viktig tillväxtfaktor för ekonomin – så att EU:s ekonomiska och sociala system kan återhämta sig i enlighet med riktlinjerna i Europa 2020-strategin.

3.5 De åtgärder som ska förebygga och motverka odeklarerat arbete måste inriktas på de verkliga orsakerna till denna företeelse och på vikten av att kombinera instrumenten för att bekämpa den – med hjälp av kontroller och påföljder i syfte att motverka inkorrekta, orättvisa och odeklarerade handelsmetoder och företagspraxis och med smarta lagstiftningsåtgärder för att garantera en stabil och förutsägbar rättslig ram.

3.5.1 Det är önskvärt att skapa en fördelaktig miljö för företagen och arbetstagarna, i vilken man kan minska kostnaderna för tillämpning av bestämmelserna och se över och förenkla de administrativa och skattemässiga förfarandena samt förbättra arbetsmarknadslagstiftningen och lagstiftningen om säkerhet på arbetsplatsen, om säsongsarbete, om tillfälligt arbete och om nya arbetsformer.

3.5.2 Den politik som förs med avseende på skatteförmåner kan spela en viktig roll när det gäller åtgärder för att förebygga och motverka odeklarerat arbete, genom att införa skattelättnader som premierar beteenden som präglas av respekt för reglerna och främjar en övergång från odeklarerat till deklarerat arbete, även när det gäller hushållsnära tjänster och vård- och omsorgstjänster.

3.6 Vid inrättandet av forumet bör man undvika överlappningar med befintliga initiativ och samarbetsformer, men också krav på rapportering som inte bidrar till att lösa problemet och därför är överflödiga.

4. Särskilda kommentarer

4.1 Mot bakgrund av den ofta bristfälliga kunskapen om det odeklarerade arbetets omfattning och dynamik står det klart att de nationella myndigheternas insatser för att motverka det skulle kunna förstärkas med hjälp av de direkta kunskaper på området som finns hos arbetsmarknadsparterna, de små och medelstora företagens organisationer, fria yrken, den sociala ekonomin och mer allmänt hos det civila samhällets organisationer. Detta informationsflöde utgör i själva verket den bästa garantin för att styra forumets arbete på det mest effektiva sättet.

4.2 När medlemsstaterna utser sina kontaktpunkter är det viktigt att ålägga dem att involvera arbetsmarknadsparterna och bjuda in organisationerna i det civila samhället, som spelar en viktig roll i de nationella åtgärderna för att motverka odeklarerat arbete.

4.2.1 Det är av avgörande betydelse att det europeiska forumets möten förbereds på lämpligt sätt i varje medlemsstat vid ett förberedande möte och åtföljs av ett nationellt möte där man kan sprida resultaten av forumets arbete.

4.3 EESK har betonat behovet av att stärka åtgärderna för att bekämpa odeklarerat arbete genom "ett systematiskt utbyte av information, uppgifter och bedömningar på europeisk nivå, så att de berörda myndigheterna och arbetsmarknadsparterna kan involveras och bidra till detta arbete" ⁽¹⁶⁾.

4.3.1 EESK har också fortlöpande arbetat för att främja och stimulera gemensamma instrument samt gemensam politik och bästa praxis för att ta sig an såväl ekonomiska faktorer som den kulturella och sociala kontexten. Av den anledningen önskar vi att EESK:s roll ska erkännas officiellt vid genomförandet av forumet och att kommittén sålunda skrivs in bland forumets observatörer.

4.4 Åtgärderna för att öka allmänhetens medvetenhet, som ingår i forumets uppgifter, utgör en viktig möjlighet att uppmuntra alla medlemsstater att vidta åtgärder för att förebygga, minska och motverka odeklarerat arbete. På detta område bör man inte underskatta det civila samhällets medverkan, som kan ske genom en gemensam insats av EESK och de nationella ekonomiska och sociala råden inom ramen för styrkommittén för Europa 2020 och andra organ inom EESK.

4.4.1 De nationella myndigheterna har inte gjort tillräckligt för att förebygga, informera och ge råd ⁽¹⁷⁾, och det är viktigt att forumet behandlar åtgärder av denna typ, bland annat genom gemensamma aktiviteter såsom europeiska kampanjer, som för övrigt nämns i artikel 4.1 i.

4.5 EESK instämmer till fullo i definitionen av forumets uppdrag och uppgifter. Utbytet av information och bästa praxis samt utvecklingen av analys, forskning och expertis (genom gemensamma kurser) är helt klart ett första steg mot genomförandet av samordnade gränsöverskridande operativa åtgärder. På detta område stöder EESK en utvidgning av forumets behörighet så att det kan utfärda rekommendationer till lagstiftning, både på EU-nivå och på nationell nivå, för att säkerställa genomförandet av en effektivare strategi för bekämpning (t.ex. förslag på ett mer omfattande gränsöverskridande tillsynssamarbete när det gäller övervakning och bekämpning).

4.6 Som redan nämnts i ett tidigare yttrande bör forumet främja förutsättningarna för att man ska kunna genomföra en kvantitativ och kvalitativ bedömning av i) fenomenet svartarbete (som är mycket olika från medlemsstat till medlemsstat), ii) de negativa ekonomiska och sociala konsekvenserna, som i sin tur påverkar medlemsstaterna på mycket olika sätt beroende på deras olika strukturella villkor och grundförutsättningar, iii) effektiviteten av bekämpningsåtgärderna i medlemsstaterna.

4.6.1 I detta sammanhang är inrättandet av forumet viktigt. Likaså är det önskvärt att såväl Eurostat som Eurofound kan spela en viktig roll inom forumet.

— Eurostat skulle kunna tillhandahålla tekniskt stöd för att lösa metodproblem som rör beräkningar av den svarta ekonomins och det odeklarerade arbetets omfattning och utveckling, som hittills är ofullständiga och om vilka det råder oenighet.

— Eurofound skulle till stöd för forumets arbete kunna utveckla sin nuvarande databas till en interaktiv databank (*Interactive knowledge bank*) med bästa praxis för bekämpning av svartarbete.

4.7 OECD har under många år utvecklat en särskild kunskap om odeklarerat arbete ⁽¹⁸⁾, och EESK anser därför att det är lämpligt att organisationen inbjuds till att delta i det europeiska forumet som observatör.

4.8 Övervakningen av forumets verksamhet bör inte begränsas till en bedömning vart fjärde år, utan vara kontinuerlig. Den bör säkerställa en reell medverkan av externa utvärderare i valet av resultat- och påverkansindikatorer och i den fas då forumets program utvärderas.

Bryssel den 10 september 2014.

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande
Henri MALOSSE

⁽¹⁶⁾ EUT C 177, 11.6.2014, s. 9–14.

⁽¹⁷⁾ I de landsspecifika rekommendationerna för 2014 fastställs särskilda rekommendationer om åtgärder för att bekämpa odeklarerat arbete för följande länder: Bulgarien, Kroatien, Ungern, Italien, Lettland, Rumänien och Spanien.

⁽¹⁸⁾ OECD, 2002, *Measuring the Non-Observed Economy – A Handbook*; OECD, 2014, *The Non-Observed Economy in the System of National Accounts*, Gyomai, G., van de Ven, P., Statistics Brief, nr 18.

BILAGA

Europeiska ekonomiska och sociala kommittén

Följande ändringsförslag avslogs, men fick minst en fjärdedel av de avgivna rösterna:

Punkt 1.5

Ändra enligt följande:

~~”Även om vi inser att Kommittén konstaterar att odeklarerat arbete och falskdeklarerat egenföretagande (eller falskt egenföretagande) är två skilda begrepp, anser vi att det är korrekt att räkna in falskt egenföretagande bland de former av odeklarerat arbete som ska förebyggas, avrättas och motverkas av forumet på grund av de negativa konsekvenser som det medför i) för arbetstagarnas rättigheter och säkerhet, ii) för den normala fria konkurrensen på marknaderna och iii) för arbetskraftens fria rörlighet inom EU. Vi har redan påpekat ⁽¹⁾ att mer tillförlitliga uppgifter är nödvändiga på detta område, och har rekommenderat att ösningen på särskilda problem rörande egenföretagare diskuteras inom ramen för den sociala dialogen på såväl europeisk som nationell nivå, och att organisationer som företräder egenföretagarnas intressen kan delta i den sociala dialogen.”~~

Resultat av omröstningen:

Röster för: 107
Röster emot: 153
Nedlagda röster: 12

Punkt 1.5.1

Ändra enligt följande:

~~”Vi önskar att forumets arbete genom en utvärdering av erfarenheterna i de olika medlemsstaterna – och med respekt för de nationella bestämmelserna och nationell praxis – med hjälp av en definition av falskt egenföretagande ska resultera i en effektiv strategi för att motverka fenomenet ska främja samarbetet mellan medlemsstaterna genom initiativ som syftar till att öka kunskapen, utveckla utbytet av information och beprövade erfarenheter, främja nyskapande tillvägagångssätt och utvärdera erfarenheter.”~~

Resultat av omröstningen:

Röster för: 113
Röster emot: 149
Nedlagda röster: 10

Punkt 1.6

Ändra enligt följande:

~~”Vi instämmer helt i forumets uppdrag och uppgifter men anser att behörigheten kan utvidgas till att omfatta möjligheten att utfärda rekommendationer till lagstiftning, både på EU nivå och på nationell nivå, som ska säkerställa genomförandet av en effektivare strategi (t.ex. förslag på ett mer omfattande gränsöverskridande tillsynssamarbete när det gäller övervakning och bekämpning) eftersom de bara är riktgivande.”~~

(¹) EUT C 161, 6.6.2013, s. 14–19.

Resultat av omröstningen:

Röster för:	114
Röster emot:	150
Nedlagda röster:	9

Punkt 2.1

Ändra enligt följande:

"På EU-nivå definieras odeklarerat arbete som 'varje betald verksamhet som till sin art inte är lagstridig men som inte anmälts till myndigheterna, med beaktande av de skillnader som förekommer i medlemsstaternas kontrollsystem' ⁽¹⁾. ~~En närliggande fenomen är falskdeklarerat arbete eller falskt egenföretagande, som uppstår när en arbetstagare formellt deklarerar som egenföretagare på grundval av ett tjänsteavtal men det arbete han eller hon utför uppfyller alla kriterier för ett anställningsförhållande enligt nationell lagstiftning och praxis ⁽²⁾."~~

Resultat av omröstningen:

Röster för:	104
Röster emot:	142
Nedlagda röster:	6

Punkt 2.2

Ändra enligt följande:

"Odeklarerat arbete och falskdeklarerat egenföretagande är två olika aspekter av en företeelse som har negativa återverkningar på arbetstagarnas rättigheter och garantier, den normala konkurrensen på den fria marknaden och den fria rörligheten för arbetstagare inom EU. Ställningen för falska egenföretagare bestäms av den nationella lagstiftningen, liksom den rättsliga definitionen och avgränsningen av avlönat arbete och egenföretagande. Likaså ankommer det på varje enskild medlemsstat att vidta de åtgärder som är nödvändiga för att säkerställa en korrekt beskattning och betalning av sociala avgifter. Falskt egenföretagande kan inte hanteras på EU-nivå utan att hänvisa till mångfalden av nationella definitioner och ställningar för egenföretagare. Det är nödvändigt att bekämpa helt följdrättigt att räkna in falskt egenföretagande bland de former av odeklarerat arbete som ska motverkas av forumet, eftersom det rör sig om olika former av oegentligheter som är på väg att expandera i samband med att odeklarerat arbete sprids inom tjänstesektorn och som berövar arbetstagarna deras rättigheter och garantier på samma sätt som odeklarerat arbete ⁶."

Resultat av omröstningen:

Röster för:	112
Röster emot:	142
Nedlagda röster:	10

Punkt 2.2.1

Ändra enligt följande:

"Som EESK redan har framhållit⁴ finns det för närvarande ingen entydig definition av egenföretagande på europeisk nivå. Därför hänvisar varje behörig myndighet till det nationella regelverket, vilket gör det svårare att genomföra en strategi för att motverka fenomenet falskdeklarerat egenföretagande på EU-nivå, särskilt i samband med gränsöverskridande arbete. EESK har betonat att ⁽³⁾ 'egenföretagandet ser olika ut i medlemsstaterna' och att 'definitionerna skiljer sig åt inte bara mellan de olika europeiska länderna, utan också i EU-rätten'."

⁽¹⁾ COM(2007) 628.

⁽²⁾ COM(2014) 221 final.

⁽³⁾ EUT C 161, 6.6.2013, s. 14–19.

Resultat av omröstningen:

Röster för: 115
Röster emot: 151
Nedlagda röster: 5

Punkt 2.2.2

Ändra enligt följande:

"Mot denna bakgrund har EESK redan uppmanat till att genomföra en utvärdering av de olika medlemsstaternas erfarenheter i syfte att ta fram en rad slutsatser och utfärda rekommendationer för en effektiv strategi för att motverka falskt eller falskdeklarerat egenföretagande. I yttrandet om "Missbruk av status som egenföretagare"⁵ betonade EESK behovet av att införa en tillförlitlig reglering genom att definiera falskt egenföretagande i syfte att skydda äkta egenföretagare och mikroföretag mot riskerna med illojal konkurrens på marknaderna. att 'det behövs mer tillförlitliga bevis så att man kan göra sig en bild av antalet berörda arbetstagare och av vilka gränser som är mest utsatta. Därför krävs det ytterligare professionell forskning.' EESK rekommenderade dessutom att 'lösningen på särskilda problem rörande egenföretagare diskuteras inom ramen för den sociala dialogen på såväl europeisk som nationell nivå, och att organisationer som företräder egenföretagarnas intressen kan delta i den sociala dialogen.'"

Resultat av omröstningen:

Röster för: 113
Röster emot: 156
Nedlagda röster: 9

Punkt 3.3

Ändra enligt följande:

"EESK ser positivt på att Förslaget om det europeiska forumet respekterar och måste fortsätta att respektera till fullo respektera EU-rätten samt EU:s subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna fullt ut."

Resultat av omröstningen:

Röster för: 105
Röster emot: 152
Nedlagda röster: 13
